YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

22 päivänä lokakuuta 2009 *

Asiassa C-449/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka College van Beroep voor het bedrijfsleven (Alankomaat) on esittänyt 8.10.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.10.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

G. Elbertsen

vastaan

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Levits, joka hoitaa viidennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit A. Borg Barthet ja M. Ilešič (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. Wissels ja M. de Mol,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Möller,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Clotuche-Duvieusart ja B. Burggraaf,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 (EUVL L 270, s. 1) 42 artiklan 4 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Elbertsen ja vastaajana Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (maatalous-, luonto- ja elintarvikeministeri, jäljempänä ministeri) ja joka koskee tilatukioikeuksien myöntämistä kansallisesta varannosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

Asetus N:o 1782/2003

3 Euroopan unionin neuvosto antoi yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen puitteissa asetuksen N:o 1782/2003, jossa vahvistetaan yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä ja tiettyjä viljelijöiden tukijärjestelmiä koskevat yhteiset säännöt.

4 Asetuksessa N:o 1782/2003 otetaan muun muassa käyttöön viljelijöiden tulotuki. Tämä järjestelmä nimetään tämän asetuksen 1 artiklan toisessa luetelmakohdassa ”tilatukijärjestelmäksi”. Mainitun asetuksen III osasto koskee tätä tukea.

5 Asetuksen N:o 1782/2003 33 artiklassa luetellaan tilanteet, joissa viljelijät voivat turvautua tilatukijärjestelmään. Siinä säädetään seuraavaa:

”Tukikelpoisuus

1. Viljelijät pääsevät tilatukijärjestelmän piiriin, jos:

a) heille on myönnetty tukea 38 artiklassa tarkoitetulla viitekaudella ainakin yhdestä liitteessä VI tarkoitetusta tukijärjestelmästä; tai,

– –”

6 Tämän asetuksen 37 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Viitemäärä on liitteessä VI tarkoitettujen tukijärjestelmien mukaisesti viljelijälle 38 artiklassa tarkoitetun viitekauden kunakin kalenterivuonna myönnettyjen tukien kokonaismäärien kolmen vuoden keskiarvo, joka lasketaan ja jota mukautetaan liitteen VII mukaisesti.”

7 Asetuksen N:o 1782/2003 33 artiklan 1 kohdassa ja 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu viitekausi määritellään tämän asetuksen 38 artiklassa. Se kattaa kalenterivuodet 2000–2002.

8 Asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 1 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion on tehtävä 41 artiklan 2 kohdan mukaisen mahdollisen vähennyksen jälkeen viitemäärille lineaarinen prosentuaalinen vähennys kansallisen varannon perustamiseksi. Tämä vähennys saa olla enintään kolme prosenttia.

– –

4. Jäsenvaltioiden on käytettävä kansallista varantoa viitemäärien vahvistamiseksi objektiivisin perustein ja tavalla, jolla taataan viljelijöiden tasapuolinen kohtelu ja ehkäistään markkinoiden ja kilpailun vääristyminen, viljelijöille, jotka ovat erityistilanteessa, jonka komissio määrittelee 144 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.”

Asetus (EY) N:o 795/2004

9 Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 795/2004 (EUVL L 141, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.2004 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1974/2004 (EUVL L 345, s. 85; jäljempänä asetus N:o 795/2004), yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kansallisen varannon hallinnoinnin helpottamiseksi on aiheellista säätää sen hallinnoinnista alueellisella tasolla, lukuun ottamatta tarvittaessa asetuksen (EY) N:o 1782/2003 42 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja tapauksia, joissa tukioikeuksien myöntäminen kuuluu jäsenvaltioille.”

10 Asetuksen N:o 795/2004 13 perustelukappale kuuluu seuraavasti:

”Asetuksen (EY) N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohdassa säädetään, että komissio määrittelee erityistilanteet, jotka oikeuttavat viitemäärien vahvistamiseen tietyille viljelijöille, kun nämä ovat tilanteessa, joka on estänyt joko kokonaan tai osittain heitä

saamasta suoraa tukea viitekaudella. Tämän vuoksi on aiheellista laatia luettelo näistä erityistilanteista ja vahvistaa säännöt, joiden avulla voidaan välttää, ettei samalle viljelijälle koidu päällekkäistä hyötyä eri tavalla myönnetyistä tukioikeuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta komission mahdollisuutta lisätä tarvittaessa muita tilanteita kyseiseen luetteloon. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi saatava vahvistaa myönnettävä viitemäärä joustavasti."

11 Asetuksen N:o 795/2004 18 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Asetuksen (EY) N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohdan soveltamiseksi erityistilanteessa olevilla viljelijöillä tarkoitetaan tämän asetuksen 19–23 artiklassa tarkoitettuja viljelijöitä."

12 Asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Viljelijälle, joka on investoinut tuotantokapasiteettiin tai hankkinut maata jäljempänä 2–6 kohdassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti viimeistään 15 päivänä toukokuuta 2004, myönnetään tukioikeudet jakamalla viitemäärä, jonka jäsenvaltio vahvistaa objektiivisin perustein ja sellaisella tavalla, että varmistetaan viljelijöiden tasapuolinen kohtelu ja vältetään markkinoiden ja kilpailun vääristyminen, hehtaarimäärällä, joka saa olla enintään yhtä suuri kuin kyseisen viljelijän hankkimien hehtaarien lukumäärä."

Kansallinen säännöstö

13 Yhteisestä maatalouspolitiikasta annetun asetuksen – vuoden 2006 tulotuki (Regeling GLB inkomenssteun 2006; jäljempänä Regeling) 16 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kansallisesta varannosta voidaan myöntää tukioikeuksia vain seuraaville viljelijöille:

– –

c) viljelijöille, jotka ovat asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan mukaisesti investoineet tuotantokapasiteettiin tai ostaneet maata, jos voidaan ministeriä tyydyttävällä tavalla osoittaa, että he ovat asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan mukaisesti viimeistään 15.5.2004:

– investoineet eläinsuojakapasiteettiin tai vuokranneet sitä vähintään kuudeksi vuodeksi

– ostaneet maata tai vuokranneet sitä vähintään kuudeksi vuodeksi

– ostaneet eläimiä, joista voidaan maksaa asetuksen N:o 2782/2003 liitteessä VI tarkoitettua suoraa tukea

– –

d) viljelijöille, jotka ovat asetuksen N:o 795/2004 22 artiklan mukaisesti vuokranneet tai ostaneet maata, jos voidaan ministeriä tyydyttävällä tavalla osoittaa, että he ovat ostaneet tai vuokranneet tämän maan viimeistään 15.5.2004;

– –

2. Edellä 1 momentin b–d alakohdassa tarkoitetuille viljelijöille voidaan myöntää tilatukioikeuksia kansallisesta varannosta vain, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

a) kyseisillä viljelijöillä on tuontantokapasiteetti-investoinnin tai asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tukikelpoisen maan hankkimisen, ostamisen tai vuokraamisen seurauksena seuraavana kalenterivuonna lisää

i) eläinsuojakapasiteettia

ii) eläimiä, joista voidaan maksaa asetuksen N:o 1782/2003 liitteessä VI olevassa luettelossa tarkoitettua suoraa tukea

– –

verrattuna kyseisen tuotantokapasiteetin tai maan määrään viitekaudella

b) kyseiset viljelijät ovat tämän tuotantokapasiteetin lisäyksen tai lisämaan johdosta saaneet enemmän 17 §:n perusteella laskettua suoraa tukea; ja

c) tämä lisääntynyt tuotantokapasiteetti tai lisämaa ei ole vielä oikeuttanut tukioikeuksien myöntämistä tai viitemääriä viitekauden perusteella.

3. Kansallisesta varannosta myönnettävien tukioikeuksien vahvistamista koskeva pyyntö tehdään 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla.”

14 Regelingin 17 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Lisäviitemäärät 16 §:n 2 momentissa tarkoitetuille viljelijöille lasketaan seuraavasti:

a) Tuotantokapasiteetti-investoinnin tai maan hankkimisen, ostamisen tai vuokraamisen seurauksena määräytyvä suoran tuen lisäys viitekauteen verrattuna lisäystä seuraavana vuonna silloin, kun tämän tuen perusteena ovat asetuksen N:o 1782/2003 liitteessä VI tarkoitetut tukijärjestelmät, lasketaan ja sitä mukautetaan asetuksen N:o 1782/2003 liitteessä VII kuvatun menetelmän avulla

b) edellä a alakohdassa tarkoitetun laskelman tuloksesta vähennetään 500 euroa, joka jaetaan suhteellisesti kyseisessä alakohdassa tarkoitettujen tukijärjestelmien perusteella maksettujen lisätukien kesken

c) edellä b alakohdan mukaisesti laskettu tuen lisäys kerrotaan prosenttiosuudella, jonka ministeri vahvistaa. Ministeri ilmoittaa tämän prosenttiosuuden virallisessa lehdessä.

2. Edellä 1 momentin ja 16 §: n 2 momentin säännöksistä poiketen ja jos viljelijä sitä pyytää, lisäviitemäärän laskennan perusteena voidaan käyttää järjestyksessä toista vuotta tuotantokapasiteetti-investoinnin tai maan hankkimisen, ostamisen tai vuokraamisen jälkeen, kuitenkin viimeistään vuotta 2005, jos hän osoittaa ministeriä tyydyttävällä tavalla, että hän ei ole voinut ensimmäisenä vuonna täysin hyödyntää tuotantokapasiteettiaan tai maataan.

_ _”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Alankomaalaisella viljelijällä Elbertsenillä oli tilallaan vuonna 2000 neljä lammasta, vuonna 2001 kolme lammasta ja vuonna 2002 yksitoista lammasta. Hän ei saanut mitään suoraa tukea tällä kaudella.

16 Elbertsen teki 20.12.2002 pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen 1,29 hehtaarin suuruisesta laidunmaa-alasta ja seuraavana vuonna hän muutti aiemmin varastona olleen rakennuksen eläinsuojaksi.

17 Vuosina 2003–2005 Elbertsenillä oli 20 lammasta, joista hän sai kunakin näinä vuotena yhteensä 440,40 euron suuruisen uuhipalkkion.

18 Elbertsen teki 6.9.2005 hakemuksen kansallisesta varannosta myönnettäville tukioikeuksille eläinsuojakapasiteettiin, uuhiin ja maahan tekemiensä investointien perusteella.

19 Ministeri vastasi 13.10.2006 päivätyllä kirjeellään, että Elbertsen tosin täyttää kansallisesta varannosta näiden investointien perusteella myönnettävien tukioikeuksien saamisen edellytykset, mutta että laskennallinen suora lisätuki ei ylitä kansallisessa lainsäädännössä säädettyä 500 euron rajaa, joten hänelle ei voida myöntää tukioikeuksia kansallisesta varannosta.

20 Ministeri vahvisti 15.12.2006 tekemällään päätöksellä Elbertsenille myönnettävien tukioikeuksien määräksi nolla euroa.

21 Ministeri vahvisti Elbertsenin tekemän oikaisuvaatimuksen johdosta 24.4.2007 tekemällään päätöksellä päätöksensä olla myöntämättä hänelle tukioikeuksia kansallisesta varannosta.

22 Elbertsen nosti 1.5.2007 kanteen College van Beroep voor het bedrijfslevenissä 24.4.2007 tehdystä päätöksestä.

23 Elbertsen väittää kanteessaan, että kansallinen säännös, jonka nojalla 500 euron kynnystä sovelletaan, aiheuttaa epäyhdenvertaisen kohtelun pienten viljelijöiden vahingoksi ja että näin ollen se on ristiriidassa asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan ja asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan kanssa. Hän väittää lisäksi, että hetkellä, jona hän teki investointinsa, mitään kynnystä ei ollut vahvistettu, joten Regelingin 17 §:n 1 momentin b alakohta on ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksensuojan periaatteen kanssa. Lopuksi Elbertsen väittää, että asetus N:o 795/2004 antaa hänelle oikeuden kansallisesta varannosta myönnettäviin tukiin ja estää sen, että jäsenvaltion viitemäärän vahvistamiseksi säätämän laskentasäännön soveltamisen seurauksena hän menettäisi kokonaan oikeutensa saada tällaisia tukia.

24 College van Beroep voor het bedrijfsleven katsoi, että sen käsiteltävänä olevan riita-asian ratkaisu riippuu asiassa sovellettavien yhteisön oikeuden säännösten tulkinnasta, ja se päätti lykätä asia käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – asetuksen – – N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että tällä säännöksellä annetaan jäsenvaltiolle mahdollisuus vahvistaa nollan euron suuruinen viitemäärä ja olla myöntämättä tukioikeuksia kansallisesta varannosta viljelijälle, joka on – – asetuksen – – N:o 795/2004 21 artiklassa tarkoitetussa erityistilanteessa?

2) Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, onko yhteisön oikeuden vastaista soveltaa Regeling – – 17 §:n 1 momentin b alakohdan kaltaista säännöstä, josta seuraa, että tuotantokapasiteetti-investoinnista tai maan ostamisesta johtuvista

lisätukien määrän korotuksesta vähennetään 500 euron suuruinen summa, ennen kuin vahvistetaan se viitemäärä, jonka perusteella tukioikeuksia myönnetään kansallisesta varannosta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

25 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti, onko asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohtaa tulkittava niin, että tässä säännöksessä jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa, jonka perusteella ne voivat vahvistaa viitemääräksi nolla euroa ja olla myöntämättä mitään tukioikeuksia kansallisesta varannosta viljelijälle, joka on asetuksen N:o 795/2004 21 artiklassa tarkoitetussa erityistilanteessa.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

26 Alankomaiden ja Saksan hallitus sekä komissio väittävät kirjallisissa huomautuksissaan, että asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohdassa, luettuna yhdessä asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan kanssa, annetaan jäsenvaltioille tällaista harkintavaltaa siltä osin kuin viitemäärä vahvistetaan objektiivisin perustein eikä sillä näin ollen aiheuteta viljelijöiden epäyhdenvertaista kohtelua eikä markkinoiden ja kilpailun vääristymistä.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

27 Aluksi on palautettava mieliin, että tilatukijärjestelmässä jäsenvaltioilla on asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan nojalla velvollisuus muodostaa kansallinen varanto erityistilanteiden huomioon ottamiseksi. Tämän artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on käytettävä kansallista varantoa viitemäärien vahvistamiseksi objektiivisin perustein ja tavalla, jolla taataan viljelijöiden tasapuolinen kohtelu ja ehkäistään markkinoiden ja kilpailun vääristyminen, viljelijöille, jotka ovat erityistilanteessa.

28 Tältä osin on todettava, että toisin kuin asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 3 ja 5 kohdan sanamuoto, jolla annetaan jäsenvaltioille nimenomaisesti mahdollisuus käyttää tai olla käyttämättä kansallista varantoa näissä säännöksissä tarkoitetuissa tilanteissa, tämän artiklan 4 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot vahvistamaan viitemäärät erityistilanteessa oleville viljelijöille. Näin on asian laita erityisesti sellaisten viljelijöiden osalta, jotka ovat tehneet tuotantokapasiteetti-investointeja tai jotka ovat ostaneet maata viimeistään 15.5.2004.

29 On kuitenkin todettava, ettei asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohdassa eikä asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan 1 kohdassa suljeta ensisijaisesti pois sitä, että jäsenvaltio vahvistaa viitemääräksi nolla euroa.

30 Asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan 1 kohdan mukaan tässä säännöksessä tarkoitetuille viljelijöille myönnettävät tukioikeudet lasketaan kyseessä olevan jäsenvaltion vahvistamien viitemäärien perusteella. Tästä seuraa, että vaikka kansallisessa lainsäädännössä ei kyseenalaistetakaan oikeutta viitemäärän vahvistamiseen, siitä voi olla kuitenkin seurauksena, että tukioikeuksien laskeminen johtaa tietyissä tapauksissa nollan euron määrään.

31 Tämän seikan ei kuitenkaan voida katsoa olevan ristiriidassa asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan 1 kohdan kanssa, joka tämän asetuksen yhdeksännen perustelukappaleen valossa tulkittuna velvoittaa jäsenvaltiot myöntämään tukioikeudet kyseessä oleville viljelijöille asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohdan puitteissa.

32 Kuten asetuksen N:o 795/2004 21 artiklan 1 kohdasta ja asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohdasta nimenomaisesti ilmenee, jäsenvaltioilla on tietty liikkumavara myönnettävien viitemäärien määrittämisessä. Tätä tulkintaa vahvistaa myös asetuksen N:o 795/2004 13 perustelukappale.

33 Jäsenvaltioiden on kuitenkin mainittujen säännösten mukaisesti noudatettava objektiivisia perusteita, ne eivät saa loukata viljelijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta eivätkä ne saa luoda markkinoiden ja kilpailun vääristymiä.

34 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohtaa on tulkittava niin, että tässä säännöksessä jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa, jonka perusteella ne voivat vahvistaa viitemäärän nollaksi euroksi ja olla myöntämättä tukioikeuksia kansallisesta varannosta viljelijälle, joka on asetuksen N:o 795/2004 21 artiklassa tarkoitetussa erityistilanteessa, kunhan tämä määrä on vahvistettu objektiivisin perustein, se ei loukkaa viljelijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta eikä sillä luoda markkinoiden ja kilpailun vääristymiä.

Toinen kysymys

35 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti, estääkö yhteisön oikeus sellaisen kansallisen säännöksen soveltamisen, jonka nojalla 500 euron määrä vähennetään tuotantokapasiteetti-investoinneista tai maanostosta johtuvien lisätukien määrän korotuksesta ennen kuin vahvistetaan viitemäärä, jonka perustella myönnetään tukioikeudet kansallisesta varannosta.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

36 Alankomaiden ja Saksan hallitukset sekä komissio väittävät, että tällaisen säännöksen soveltaminen ei ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

37 Aluksi on todettava, että pannessaan täytäntöön yhteisön lainsäädäntöä jäsenvaltioilla on velvollisuus noudattaa paitsi kyseessä olevan asetuksen säännöksiä, myös tiettyjä yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita, kuten yhdenvertaisuusperiaatetta, luottamuksensuojan periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta (ks. vastaavasti asia C-241/07, JK Otsa Talu, tuomio 4.6.2009, Kok., s. I-4323, 46 kohta).

38 Asetuksen N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohta edellyttää, että erityistilanteessa olevien viljelijöiden viitemäärät vahvistetaan objektiivisin perustein ja tavalla, jolla taataan viljelijöiden tasapuolinen kohtelu ja ehkäistään markkinoiden ja kilpailun vääristyminen.

39 Regelingin 17 §:n 1 momentissa säädetään, että viitemäärä lasketaan tuotantokapasiteetti-investoinnin tai maan hankinnan, ostamisen tai vuokraamisen seurauksena määräytyvän suoran tuen korotuksen perusteella. Mainitusta määrästä vähennetään sitten 500 euroa, jotka jaetaan suhteellisesti kyseessä olevien lisätukimäärien kesken ennen kuin se kerrotaan ministerin määrittämällä prosenttiosuudella. Näin laskettu viitemäärä muodostaa perustan, jonka nojalla vahvistetaan myönnettävien tai lisättävien tukioikeuksien arvo.

40 Näissä olosuhteissa on todettava, että pääasiassa kyseessä oleva säännös, jonka mukaan 500 euron vähennystä viitemäärän laskemiseksi sovelletaan kaikkiin viljelijöihin, jotka turvautuvat kansalliseen varantoon, on luonteeltaan yleinen toimenpide, joka perustuu objektiivisiin perusteisiin ja joka ei loukkaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta eikä aiheuta markkinoiden ja kilpailun vääristymistä.

41 Erityisesti yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta on palautettava mieliin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla ja että erilaisia tapauksia ei kohdella samalla tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella (asia C-313/04, Franz Egenberger, tuomio 11.7.2006, Kok., s. I-6331, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Nyt esillä olevassa asiassa kaikki kansalliseen varantoon turvautuvat viljelijät ovat toisiinsa rinnastettavassa tilanteessa. Se, että 500 euron määrän vähentämisellä voi olla merkittävämpi vaikutus pienille tiloille kuin suurille, on vailla merkitystä tältä osin. Sitä vastoin siltä osin kuin kansalliseen varantoon turvautuvat viljelijät eivät täytä tilatuen saamisen edellytyksiä, heidän tilanteensa ei ole rinnastettavissa niiden viljelijöiden tilanteeseen, jotka ovat saaneet säännöllisiä tukia.

43 On todettava, että suhteellisuusperiaate, joka edellyttää, että päämäärää tavoitellaan vähiten rajoittavalla tavalla, ei estä pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä, jonka tavoitteena on estää se, että tukijärjestelmän täytäntöönpano johtaisi merkityksettömiin viitemääriin, jotka olisivat täysin suhteettomia jäsenvaltiolle aiheutuneisiin hallinnollisiin kuluihin nähden (ks. vastaavasti asia C-16/89, Spronk, tuomio 12.7.1990, Kok., s. I-3185, 28 kohta).

44 Siten tietyissä yhteisön säännöksissä tunnustetaan jäsenvaltioille liikkumavara, jonka puitteissa ne voivat soveltaa kynnystä, jonka alittuessa tukihakemukset hylätään. Esimerkiksi on mainittava jäsenvaltioille asetuksen N:o 795/2004 12 artiklan 6 kohdassa tunnustettu mahdollisuus vahvistaa tilan vähimmäiskoko, jolle voidaan pyytää tukioikeuksien vahvistamista; vähimmäiskoko saa kuitenkin olla enintään 0,3 hehtaaria. Asetuksessa N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 (EUVL L 141, s. 18) 70 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää olla myöntämättä tukea, jos sen määrä tukihakemusta kohden on enintään 100 euroa. Lisäksi lampaan- ja vuohenliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 19.12.2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2529/2001 (EYVL L 341, s. 3) 4 artiklan 3 kohdassa annetaan jäsenvaltioille tietty liikkumavara, jonka puitteissa ne voivat vahvistaa niiden eläinten, joista voi hakea palkkiota, vähimmäismääräksi 10 ja enimmäismääräksi 50.

45 Luottamuksensuojan periaatteesta on muistettava, että yhteisen maatalouspolitiikan alalla taloudelliset toimijat eivät voi perustellusti luottaa sellaisen olemassa olevan tilanteen säilymiseen, jota voidaan muuttaa toimivaltaisten viranomaisten harkintavallan rajoissa (em. asia JK Otsa Talu, tuomion 51 kohta). Tästä seuraa, että asianomainen toimija ei voi vedota tuotantokapasiteetti-investointien toteuttamisen tai maan ostamisen perusteella mihinkään perusteltuun luottamukseen, joka johtuu näiden investointien toteuttamisesta, voidakseen vaatia juuri mainittujen investointien vuoksi myönnettyä viitemäärää (ks. vastaavasti em. asia Spronk, tuomion 29 kohta).

46 Edellä todettujen seikkojen perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että yhteisön oikeus ei estä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamista, jonka nojalla 500 euron määrä vähennetään tuotantokapasiteetti-investoinnin tai maan oston seurauksena määräytyvän lisätuen määrän korotuksesta ennen kuin vahvistetaan viitemäärä, jonka perusteella myönnetään tukioikeudet kansallisesta varannosta.

Oikeudenkäyntikulut

47 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 42 artiklan 4 kohtaa on tulkittava niin, että tässä säännöksessä jätetään jäsenvaltioille harkintavaltaa, jonka perusteella ne voivat vahvistaa viitemäärän nollaksi euroksi ja olla myöntämättä tukioikeuksia kansallisesta varannosta viljelijälle, joka on asetuksessa N:o 1782/2003 säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 795/2004, sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.2004 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1974/2004, 21 artiklassa tarkoitetussa erityistilanteessa, kunhan tämä määrä on vahvistettu objektiivisin perustein, se ei loukkaa viljelijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta eikä sillä luoda markkinoiden ja kilpailun vääristymiä.

2) Yhteisön oikeus ei estä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamista, jonka nojalla 500 euron määrä vähennetään tuotantokapasiteetti-investoinnin tai maan oston seurauksena määräytyvän lisätuen määrän korotuksesta ennen kuin vahvistetaan viitemäärä, jonka perusteella myönnetään tukioikeudet kansallisesta varannosta.

Allekirjoitukset